

Strategii de cercetare bibliografică

Elena SCURTU
Ana NAGHERNEAC

Activitatea de cercetare bibliografică la Biblioteca Universității Alecu Russo din Bălți începe odată cu deschiderea, în 1965, a Serviciului Bibliografic.

Pe parcursul anilor au fost elaborate 60 de bibliografii diverse: tematice: *Преподавание физики в средней школе* (1982), *Методика трудового обучения и профориентации в средней школе* (1983), *Преподавание русского языка и литературы в молдавской школе* (1985); *Нравственное воспитание школьников* (1986), *Изучение читательских интересов и руководство чтением студентов* (1989); tematice/selective: *Munca independentă a studentului* (1992), *Pedagogia inovatoare: esență, polivalență, posibilități de explorare creativă* (1992), *Informatizarea învățământului* (2001), *Asistență socială* (2003), *Management educațional* (2003); de promovare a literaturii: *Chipul învățătorului în literatura artistică moldovenească* (1982), *Educația juridică a elevilor* (1988), *Образ студента в советской художественной литературе* (1979), *Молдавия в Великой Отечествен-*

ной войне (1983); locale (retrospective și curente), toate constituind, într-un fel, instrumente de informare utile pentru profesori și studenți.

Prima cercetare bibliografică a fost consacrată vieții și operei scriitorului Alecu Russo, numele căruia îl poartă Universitatea bălțeană din anul 1959. Cercetarea bibliografică a finalizat cu elaborarea biobibliografiei *Alecu Russo*, apărută în trei ediții (1969, 1994, 2004).

În realizarea bibliografiilor menționate mai sus, Biblioteca Științifică Universitară Alecu Russo colaborează eficient cu Biblioteca Națională și cu Institutul de Cercetare în domeniul Pedagogiei de pe lângă Academia de Științe a R. Moldova.

Considerăm o reușită publicarea celor două fascicule adnotate *Carte rară în limba română din colecțiile bibliotecii* (2000, 2003). În aceste două volume, am prezentat donațiile de carte rară în limba română venite de la Asociația Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Costache

Negri Galați, precum și de la bibliofilul Iulius Popa. Cititorul are ocazia să cunoască ediții de o incontestabilă valoare, păstrate cu grijă și dragoste în Biblioteca Universității de Stat *Alecu Russo*.

Biblioteca acordă în permanență atenție sporită bibliografiei activității științifice a profesorilor universității bălțene.

Bibliografiile publicațiilor cadrelor didactice au drept scop însumarea realizărilor științifico-didactice redactate pe parcursul a mai multor ani. Biblioteca a început procesul de bibliografiere a publicațiilor profesorilor universitari încă în anii 70 ai secolului trecut.

Pînă la acest moment au fost editate deja 6 fascicule:

1974 - cuprinde informații despre publicațiile profesorilor din anii 1945 pînă 1969;

1983 (perioada 1970 - 1980);

1992 (perioada 1980 - 1990);

1995 (perioada 1990 - 1995);

2001 (perioada 1995 - 2000);

2006 (perioada 2000 - 2005).

În fiecare an sînt elaborate anuare (bibliografii curente), ediții care se regăsesc apoi în bibliografiile cincinale. Bibliografiile fac cunoscute publicului rezultatele investigațiilor științifice și preocupărilor literare ale profesorilor universitari bălțeni, prezente în monografii, manuale, comunicări, referate sau prezentate la congrese, colocvii naționale și internaționale, conferințe, sesiuni, simpozioane, seminare, reuniuni.

Bibliografiile apărute pînă în prezent au drept conținuturi munca științifică și literară a unor personalități remarcabile:

Ion *Borșevici*, o figură de primă mărime a învățămîntului public, a culturii și politologiei din R. Moldova, care a fost rector al Institutului Pedagogic de Stat *Alecu Russo* între anii 1967 - 1975.

Eliza Botezatu, important critic literar și profesor universitar, fost profesor la Institutul Pedagogic *Alecu Russo* din Bălți între 1961 - 1975, o perioadă în care Domnia sa a promovat

cu perseverență valorile naționale.

Ion Ciornîi, doctor în filologie, filolog dotat, profesor universitar. A deținut funcția de rector între 1954 - 1967, răstimp în care a scris peste 150 de lucrări științifice.

Victor Mighirin, doctor habilitat în filologie, remarcabil savant, profesor universitar, fondatorul scolii gramaticii reflectorii, coordonator științific a peste 40 de doctoranzi. Victor Mighirin a devenit un nume cunoscut nu numai de lingviștii din R. Moldova, dar și de cei din Rusia și Ucraina.

Anatolie Ghebos, doctor în științe psihologice, unul dintre primii psihologi de calibrul din R. Moldova. Valoroase îndeosebi sînt contribuțiile științifice ale lui A. Ghebos în domeniul cercetării bazelor psihologice ale instruirii programate.

În viața unei instituții sînt momente deosebite (e vorba de aniversări importante), cînd se cer evidențiate în mod special performanțele obținute. Din aceste considerente, Biblioteca Științifică a luat decizia să elaboreze ediții speciale, care să pună în lumină realizările științifice ale profesorilor de la diferite facultăți.

Prima bibliografie din această serie: *Contribuții științifice ale profesorilor Facultății Limbi și Literaturi Străine*, apărută în 2004, este un *omagiu bibliografic* adus profesorilor și studenților de la această facultate care în acel an (2004) își sărbătorea frumosul Jubileu de 50 ani.

În 2005, Facultatea de Muzică și Pedagogie Muzicală a sărbătorit 25 de ani de existență. Bibliografia *Lucrările profesorilor Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală* (2005), a cuprins rezultatele activității științifice a profesorilor pe parcurs de un sfert de secol. Facultatea a obținut succese în pregătirea generațiilor de profesori de muzică, înzestrați cu har pedagogic, buni cunoscători ai obiceiurilor și tradițiilor meleagului nostru. Elevii din școlile republicii învață astăzi arta muzicală din manualele și lucrările metodice elaborate de profesorii de la facultatea respectivă: Anton Popov, Sergiu Croitoru, Ion Gagim.

Tot în anul 2005 și-a sărbătorit un deceniu de activitate și Facultatea Economie, una din cele mai tinere de la Universitate. Rezultatele activității științifice a profesorilor sînt bibliografiate în volumul *Contribuții științifice ale profesorilor facultății Economie*, lucrare ce conține mai bine de 400 titluri de lucrări.

Apariția bibliografiei *Contribuții științifice ale profesorilor Facultății Filologie (1945 - 2005)* a fost prilejuită de cea de-a 60-a aniversare a Literelor bălțene, fiind un *elogiu bibliografic* adus profesorilor și studenților de la cea mai veche facultate. Pe parcursul acestei perioade, profesorii au publicat peste 2 400 de lucrări, inclusiv 85 monografii, 140 de manuale, 2 135 de articole.

În anul 2006, Facultatea Pedagogie, Psihologie și Asistență Socială a împlinit 40 de ani de activitate. Cu această ocazie a fost editată bibliografia *Contribuții științifice ale profesorilor Facultății Pedagogie, Psihologie și Asistență Socială*, volum ce însumează circa 1 400 titluri de monografii, manuale, articole, teze ale referatelor în domeniul educației preșcolare, învățămîntului primar, psihologiei, asistenței sociale, precum și rezultatele participării profesorilor la proiecte și programe internaționale.

Activitatea de bibliografiere a publicațiilor profesorilor va continua. Astfel, în 2007 vor ieși de sub tipar bibliografiile lucrărilor profesorilor de la facultățile Drept și Fizică, Tehnică, Matematică și Informatică.

Activitatea polivalentă a profesorilor bălțeni este consemnată și în biobibliografii, ediții care au început să fie editate de Biblioteca noastră din 1995.

În anul 2003, Elena Harconița, Directorul Bibliotecii, a inițiat cîteva colecții de biobibliografii: *Personalități universitare bălțene*, *Universitari bălțeni*, *Scriitori universitari bălțeni*, *Pro-motori ai culturii*. În colecția *Personalități universitare bălțene* au văzut lumina zilei nouă biobibliografii: Valeriu Cabac (2003), Ion Manoli (2003), Simion Băncilă (2003), Gheorghe Popa

(2004), Elena Belinschi (2004), Ion Gagim (2005), Nicolae Filip (ed. a IV-a, 2005), Silviu Berejan (2005), Larisa Bortă (2006) și un dicționar biobibliografic *Universitari bălțeni*.

Nicolae Filip, academician, doctor habilitat, profesor universitar, ex-rector, e considerat un reorganizator al Universității bălțene. Opera științifică a savantului N. Filip, consacrată în general studierii propagării undelor radio, include mai bine de 200 lucrări. În 2001, a ieșit de sub tipar ediția a III-a a biobibliografiei N. Filip. Era anul cînd savantul împlinea 75 de ani și i se decerna Premiul de Stat al Republicii Moldova pentru contribuții în studiul propagării undelor radio prin ionosfera anizotropă și a sistemelor moderne de comunicații radio. Ediția a IV-a a bibliografiei a apărut în 2004.

Valeriu Cabac – doctor în fizică și matematică, prim-prorector, savant, manager, profesor. Primele cercetări științifice le consacră algebrei. Urmează publicații în domeniul informatizării învățămîntului. Subiectul ultimelor investigații este *evaluarea în sistemul de învățămînt*. Rodul acestor cercetări îl constituie mai multe articole și o monografie de o autentică valoare. Valeriu Cabac este unul din reformatorii învățămîntului din Republica Moldova.

Ion Manoli, doctor habilitat în filologie, ex decan al Facultății Limbi și Literaturi Străine. Preocupările științifice ale savantului Ion Manoli sînt variate: probleme de teorie a literaturii universale și franceze, probleme de stilistică, poetică, semantică.

Simion Băncilă, doctor în fizică și matematică, prorector pentru studii. Deține această funcție din 1987, demonstrînd reale capacități manageriale. Biobibliografia conține peste 100 titluri de lucrări științifice, publicate în reviste prestigioase din fosta Uniune Sovietică și din România. Simion Băncilă are drept obiect de cercetare fizica corpurilor solide, proprietățile termice ale metalelor lichide.

Gheorghe Popa, șef catedră Limbă Română, doctor habilitat în filologie, autor a peste 100 de lucrări științifice ce denotă un spectru variat de cercetare: lingvistică generală, sociolingvistică, semantică, gramatică, domeniul preferat fiind locuțiunile. Gheorghe Popa coordonează cu succes și activitatea științifică a doctoranzilor săi.

Elena Belinschi, doctor în filologie, conferențiar la catedra Limbă Română, coautor a 22 de manuale de limbă română pentru elevi și studenți și autoare a peste 80 de articole științifice. Este un pedagog înzestrat cu mult har și rafinament.

Ion Gagim, decanul Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală (actualmente, prorector pentru știință și perfecționarea cadrelor universitare), doctor habilitat și creator al primei școli de cercetări științifice în educația muzicală din R. Moldova, membru-corespondent al Academiei Internaționale de Studii Pedagogice din Moscova, membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din Moldova.

Academicianul Silviu Berejan, personalitate notorie în lingvistică, autor a mai mult de 400 de studii în domeniile: limba română, semantică generală, lingvistica teoretică, romanistică, slavistică, lingvistică comparată și contrastivă. Pe parcursul vieții a deținut mai multe funcții, fiind onorat cu distincții de stat și internaționale, și-a adus contribuția la pregătirea profesorilor de română, activând ca profesor și la Universitatea din Bălți.

Larisa Bortă, doctor habilitat în filologie, șefa catedrei Limbă și Literatură Rusă. Aria de cercetare științifică a doamnei Larisa Bortă cuprinde următoarele probleme: stilistică lingvistică și stilistică literară, analiza textului literar, lingviculturologie, retorică. A publicat peste 110 lucrări științifice. Posedă un veritabil talent pedagogic.

Alexandru Abramciuc: *in memoriam*, doctor în științe tehnice, autor a mai bine de 125 de lucrări științifice și 16 brevete de invenții. A ple-

cat în alte lumi cu puțin înainte de susținerea tezei de doctor habilitat „Bazele științifice și tehnice de durificare a suprafeței metalice folosind metoda alierii prin scînteie electrică cu materiale compacte și cu pulberi”.

Cu prilejul aniversării a 60 de ani ai Universității *Alecu Russo* (2005) a apărut o lucrare de dimensiuni *Universitari bălțeni: dicționar biobibliografic*, volum ce conține informații despre mai bine de 300 de cadre didactice universitare. Datele despre fiecare persoană sînt structurate după secțiuni: nume, prenume, data și locul nașterii, studii, posturi științifico - didactice, lucrări publicate, stagii științifice, participări la foruri științifice, cunoașterea limbilor străine, distincții, personalia. La Dicționar este anexată și o traducere în limba engleză.

În colecția *Universitari bălțeni* au apărut, deocamdată, două biobibliografii.

Lidia Stupacenco (2005), ex decanul facultății Pedagogie și Psihologie (1994 - 2006), doctor în pedagogie, autor al unor importante proiecte de colaborare cu centre universitare din alte țări, nume distins în domeniul pedagogiei naționale.

Biobibliografia *Vladimir Babii* (2003) a fost elaborată cu prilejul împlinirii a 30 de ani de activitate pedagogică a doctorului în pedagogie, profesorul Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală Vladimir Babii, autor al mai multor publicații științifice și a monografiilor *Studiu de organologie* (Bălți, 2003) și *Eficiența educației muzical - artistice* (Ch., 2005).

Colecția *Promotri ai culturii* include o biobibliografie și este consacrată lui *Iulius Popa* (2005), corespondentul hebdomadarului *Literatura și arta*, cunoscut bibliofil, colecționar de medații și monede cu chipul lui Eminescu.

În colecția *Scriitori universitari bălțeni* a ieșit de sub tipar biobibliografia *Maria Șleahiti* (2005), decanul Facultății Filologie, critic literar, poetă, doctor în filologie. Este autoare a 9 volume

și 125 publicații de poezie, proză, dramaturgie, eseuri, studii pe teme variate.

Traducerile biobibliografiilor în engleză, franceză, germană, rusă fac posibilă prezența lor în mai multe biblioteci din lume.

Un loc aparte îl deține volumul *Biblioteca Universitară bălțeană la 60 de ani*. Bibliografia evocă în mai multe capitole principalele etape ale ascensiunii și devenirii Bibliotecii: *Oamenii care au lucrat în bibliotecă; Personalul bibliotecii astăzi; Biblioteca văzută și apreciată de vizitatori, colegi, beneficiari; Publicațiile salariaților; Referințe despre bibliotecă și bibliotecari*.

Editând aceste volume, BȘU Alecu Russo își aduce contribuția la promovarea valorilor spirituale naționale.

Bibliografie consultată:

1. Hulban, Horia. *Tehnica cercetării științifice*. Iași: Ed. Graphix, 1994. 187 p.
2. Madan, Ion. *Bibliografia constituie un prestigios domeniu de activitate științifică și practică*. In: *Magazin Bibliologic*, 2005, nr 3 - 4, p. 11.
3. Melnic, Boris. *Învățământul universitar - generator al progresului și dezvoltării durabile a Republicii Moldova*. Ch.: CE USM, 2003. 63 p.
4. Moscalenco, Sveatoslav. *Știința nu poate exista fără bibliotecă*. In: *Biblioteca Academică 1928 - 2003 (istoric, evoluție, personalități)*. Ch., 2003, p. 170 - 173.
5. Rabinovschi, Carl; Matcovschi Ilarion. *Universitatea „Alecu Russo” din Bălți: Semicentenar*. In: *Rev. de lingvistică și știință literară*, 1996, nr 1, p. 126 - 127.
5. Șpac, Ion. *Reflecții biblioteconomice și bibliografice*. Ch.: B.N.R.M., 2005. 287 p.